

ADVIES NR. 2.385

Zitting van woensdag 8 november 2023

Evaluatie en promotie van de Europese Arbeidsautoriteit – Enquête

***

3.373

ADVIES NR. 2.385

Evaluatie en promotie van de Europese Arbeidsautoriteit – Enquête

In het kader van het aankomende Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie is één van de prioriteiten de promotie en evaluatie van de activiteiten van de Europese Arbeidsautoriteit of European Labour Authority (ELA).

In deze context werd de Raad bij brief van 24 april 2023 door de heer B. STALPAERT, directeur van de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD), verzocht deel te nemen aan een online-enquête die van eind mei tot eind juni 2023 werd gehouden en een tweeledig doel had: enerzijds de acties evalueren die de ELA sinds haar oprichting heeft ondernomen en anderzijds de behoeften van de Raad ten aanzien van die autoriteit kenbaar maken.

De bespreking van deze adviesaanvraag werd toevertrouwd aan de commissie Individuele Arbeidsverhoudingen en Sociale Zekerheid.

Op verslag van die commissie heeft de Raad op 8 november 2023 het volgende unanieme advies uitgebracht.

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. ONDERWERP EN DRAAGWIJDTE VAN DE ADVIESAANVRAAG

Sinds haar oprichting in 2019 heeft de Europese Arbeidsautoriteit of European Labour Authority (ELA) een centrale rol gespeeld bij het waarborgen van eerlijke arbeidsmobiliteit binnen de Europese Unie en bij de uitvoering van de desbetreffende Europese wetgeving.

In het kader van het aankomende Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie is één van de prioriteiten de promotie en evaluatie van de activiteiten van de ELA.

In deze context werd de Raad bij brief van 24 april 2023 door de heer B. STALPAERT, directeur van de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD), verzocht deel te nemen aan een online-enquête die van eind mei tot eind juni 2023 werd gehouden en een tweeledig doel had: enerzijds de acties evalueren die de ELA sinds haar oprichting heeft ondernomen en anderzijds de behoeften van de Raad ten aanzien van die autoriteit kenbaar maken.

Momenteel wordt er gewerkt aan een evaluatieverslag op basis van de resultaten van de enquête. De conclusies van dat verslag zullen worden voorgesteld op een conferentie getiteld "*Fair Mobility in the EU and the role of the European Labour Authority*", die gezamenlijk wordt georganiseerd door de FOD Sociale Zekerheid en de FOD Werkgelegenheid en die zal plaatsvinden op 25 januari 2024. Die conclusies zullen vervolgens worden overgemaakt aan de Europese Commissie, de ELA en het Europees Parlement, met name als input voor de officiële evaluatie van de ELA die de Europese Commissie tegen 1 augustus 2024 dient uit te voeren.

Op 22 september 2023 hebben de vertegenwoordigers van de FOD Sociale Zekerheid en de FOD Werkgelegenheid hun werkzaamheden ter voorbereiding van de conferentie van 25 januari 2024 voorgesteld aan de commissie Individuele Arbeidsverhoudingen en Sociale Zekerheid.

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

A. Retroacta

De Raad herinnert eraan dat de bestrijding van sociale fraude en sociale dumping en de verbetering van het vrij verkeer van werknemers en diensten, met inachtneming van een gelijk speelveld op het vlak van arbeidsvoorwaarden, essentiële aandachtspunten zijn voor de sociale partners, zowel op nationaal als op Europees niveau.

Hij wijst hierbij op het [samenwerkingsprotocol](#) dat in februari 2020 werd gesloten tussen de NAR en de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD), op basis waarvan regelmatig een dialoog plaatsvindt tussen de SIOD en de sociale partners over sociale fraude. In het samenwerkingsprotocol wordt ook bepaald dat de ontwerpen van strategisch plan en de ontwerpen van operationeel actieplan voor de bestrijding van sociale fraude moeten worden voorgesteld en besproken.

In dit verband herinnert hij er in de eerste plaats aan dat hij zich reeds positief heeft uitgesproken over de rol van de Europese Arbeidsautoriteit (ELA) met betrekking tot de bovengenoemde kwesties en de betrokkenheid van de sociale partners in zijn adviezen nr. 2.182 van 27 oktober 2020 over het ontwerp van actieplan Sociale Fraudebestrijding 2021, nr. 2.227 van 29 juni 2021 over de Bevraging sociale fraude 2021 ter voorbereiding van het strategisch plan 2022-2025 en het actieplan 2022 van de SIOD, nr. 2.254 van 30 november 2021 over het Strategisch Plan voor de bestrijding van de sociale fraude 2022-2025, nr. 2.286 van 6 april 2022 over het ontwerp van operationeel actieplan voor de bestrijding van sociale fraude 2022, en nr. 2.326 van 16 november 2022 over het ontwerp van operationeel actieplan voor de bestrijding van sociale fraude 2023-2024.

De Raad heeft daarnaast in zijn advies nr. 2.361 van 5 april 2023 over de Werkgelegenheidsconferentie 2022 – Werkgelegenheid voor werknemers van buiten de EU en in zijn advies nr. 2.370 van 30 mei 2023 dat hij samen met de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven heeft uitgebracht over het Belgisch voorzitterschap van de Raad van Europese Unie (1ste semester 2024) – Werkprogramma op het gebied van sociale zaken en werkgelegenheid, het belang benadrukt van de evaluatie van de ELA en haar activiteiten, die in 2024 zal plaatsvinden.

B. Conferentie van het Belgische voorzitterschap "*Fair Mobility in the EU and the role of the European Labour Authority*" – 25 januari 2024

De Raad heeft er kennis van genomen dat de FOD Sociale Zekerheid en de FOD Werkgelegenheid een conferentie organiseren in het kader van het Belgische voorzitterschap, die gewijd is aan eerlijke arbeidsmobiliteit binnen de Europese Unie en de rol van de Europese Arbeidsautoriteit (ELA). Die zal plaatsvinden op 25 januari 2024.

Hij dankt de vertegenwoordigers van de FOD Sociale Zekerheid en de FOD Werkgelegenheid voor hun toelichtingen over dit onderwerp.

Op basis van hun toelichtingen juicht hij het initiatief voor deze conferentie toe. Die ligt volledig in de lijn van zijn steun voor de ELA, die hij regelmatig heeft geuit in zijn voornoemde adviezen.

Uit die toelichtingen blijkt dat de conferentie plaatsvindt tegen een achtergrond waarin de Europese Arbeidsautoriteit (ELA), die haar activiteiten officieel eind 2019 heeft aangevat, vanaf 2024 haar volledige operationele capaciteit zou moeten bereiken. De volledige operationele capaciteit van de ELA is een beleidsprioriteit van het aankomende Belgische voorzitterschap van de Europese Unie, in het verlengde van de nauwe betrokkenheid van de Belgische overheidsdiensten bij de activiteiten van de ELA sinds die werd opgericht.

De Raad wijst er tevens op dat uiterlijk op 1 augustus 2024 een officiële evaluatie van de Autoriteit is gepland, overeenkomstig artikel 40 van Verordening (EU) 2019/1149 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 tot oprichting van een Europese Arbeidsautoriteit, tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 883/2004, (EU) nr. 492/2011 en (EU) 2016/589, en tot intrekking van Besluit (EU) 2016/344.

De doelstellingen van de conferentie zijn het promoten van de activiteiten en verwezenlijkingen van de ELA en het evalueren van haar prestaties.

Als onderdeel van de voorbereidende werkzaamheden voor de conferentie werd er van eind mei tot eind juni 2023 een online-enquête gehouden (zie deel I van dit advies) om de meningen van de beroepsbeoefenaars en de deskundigen die samenwerken met de ELA te verzamelen over de evaluatie van de acties die de ELA sinds haar oprichting heeft ondernomen en over hun behoeften ten aanzien van de Autoriteit.

De organisatie van de conferentie wordt ook gesteund door een academisch consortium, waarvan onder meer de Katholieke Universiteit Leuven (KUL) en het *Observatoire social européen* (OSE) deel uitmaken.

Uit de toelichtingen van de vertegenwoordigers van de FOD Sociale Zekerheid en de FOD Werkgelegenheid blijkt voorts dat de door het Belgische voorzitterschap verrichte werkzaamheden voor de evaluatie en promotie van de ELA operationeel bedoeld zijn en uitsluitend zijn gericht op de kerntaak van de ELA, die georganiseerd is rond de volgende vier thema's:

- De toegang van particulieren, werkgevers en organisaties van sociale partners tot informatie over arbeidsmobiliteit verbeteren;
- Bemiddeling en informatie-uitwisseling tussen lidstaten;
- Coördinatie en ondersteuning van gecoördineerde en gemeenschappelijke inspecties (concerted and joint inspections – CJI's);
- Coördinatie van EURES.

In dit verband hebben de FOD Sociale Zekerheid en de FOD Werkgelegenheid hun werkzaamheden na afloop van de bovengenoemde online-enquête voortgezet met de organisatie van bilaterale ontmoetingen met een reeks sleutelpartners in het kader van een gedachtewisseling teneinde het verslag voor de evaluatie en promotie van de ELA op te stellen dat tijdens de conferentie zal worden voorgesteld.

De Raad wordt in het kader daarvan verzocht zich uit te spreken over een aantal vragen over de verschillende thema's.

1. De toegang van particulieren, werkgevers en sociale partners tot informatie over arbeidsmobiliteit verbeteren

a. Bevindingen

De Raad merkt op dat de ELA vier activiteiten heeft georganiseerd in verband met de verbetering van de toegang tot informatie. Het gaat om de volgende acties:

- Informatiecampagnes, met name over seizoenarbeiders, de sector van het wegvervoer en de bouwsector;

- Het verbeteren van de kwaliteit van de nationale websites waarop de informatie over arbeidsmobiliteit is terug te vinden door "peer reviews" van deze sites door andere lidstaten te organiseren;
- Het verbeteren van de kwaliteit van de informatie op Europese websites zoals Your Europe, EURES of SOLVIT;
- Het initiatief om met behulp van nieuwe technologieën een uniek loket te creëren waar de informatie over arbeidsmobiliteit wordt gecentraliseerd.

Op basis daarvan werden de volgende vragen aan de Raad gesteld:

- Wat is uw mening over de activiteiten van de ELA op dit gebied? Zijn ze voldoende doeltreffend? Slagen ze erin hun doelgroepen te bereiken en voldoen ze aan hun behoeften?
- Hoe zou u betrokken willen worden bij de desbetreffende activiteiten van de ELA (voorbereiding, uitvoering en evaluatie)? Waar kan de betrokkenheid van de sociale partners een verschil maken?
- Welke aanbevelingen zou u doen aan de ELA om de doeltreffendheid van haar opdracht op het vlak van toegang tot informatie te verbeteren?

b. Standpunt van de Raad

Wat de verbetering van de kwaliteit van de nationale websites betreft, houdt de Raad jaarlijks samen met de FOD WASO een follow-up van de raadplegingsgegevens en de inhoud van de officiële Belgische unieke nationale website inzake de detachering van werknemers.

De Raad pleit ervoor een enquête over deze sites te houden onder de gebruikers en is van mening dat een standaardisering ervan (identieke template) de toegang tot informatie over arbeidsmobiliteit, ongeacht de geraadpleegde nationale site, eenvoudiger zou maken.

Hij herinnert hierbij aan zijn advies nr. 2.370 van 30 mei 2023, waarin hij voorstelde om binnen de ELA een helpdesk op te richten om ondernemingen en mobiele werknemers die vragen hebben over de toepasselijke nationale regelgeving, bij te staan. Ook moet ervoor worden gezorgd dat er nog meer informatie over de arbeidsvoorwaarden die gelden voor gedetacheerde werknemers in de verschillende EU-lidstaten gemakkelijk en gratis beschikbaar is.

De Raad juicht ook de informatiecampagnes van de ELA toe in risicosectoren zoals seizoenarbeid, het wegvervoer en de bouw. Hij zou overigens graag zien dat dergelijke campagnes niet beperkt blijven tot risicosectoren.

Soms zijn belemmeringen voor vrije concurrentie en eerlijke mobiliteit niet enkel het gevolg van een gebrek aan informatie, en vereisen ze een strengere ingrijpen.

2. Bemiddeling en informatie-uitwisseling tussen lidstaten

a. Bevindingen

De Raad stelt vast dat één van de taken van de ELA erin bestaat te bemiddelen en op te treden als facilitator om grensoverschrijdende geschillen tussen nationale autoriteiten op te lossen, met name in verband met grensoverschrijdende sociale fraude, sociale dumping en de detachering van werknemers. De bemiddelingsprocedure staat nog in zijn kinderschoenen en tot nu toe zijn er nog maar weinig geschillen voorgelegd aan de ELA.

Uit de toelichtingen van de overheidsdiensten blijkt voorts dat de ELA over middelen beschikt om de kwaliteit van de informatie-uitwisseling tussen lidstaten te verbeteren.

Daarom hebben de lidstaten ook vragen gesteld aan de Raad over deze twee thema's:

- Bemiddeling

Wat is uw mening over de bemiddelingsprocedure van de ELA, met name in het kader van de bestrijding van grensoverschrijdende sociale fraude en sociale dumping? Wat zijn uw verwachtingen als sociale partners?

- Informatie-uitwisseling tussen lidstaten

Wat zijn uw verwachtingen met betrekking tot de ondersteuning die de ELA kan bieden bij de informatie-uitwisseling tussen lidstaten (IMI, EESSI, National Liaison Officers ...)? Welke acties zou de ELA in dit verband moeten ondernemen?

b. Standpunt van de Raad

De Raad acht het in dit stadium voorbarig om de bemiddelingsprocedure te evalueren, gezien het geringe aantal geschillen dat aan de ELA is voorgelegd, en uit de wens dat in de toekomst een grondigere evaluatie van het mechanisme kan worden verricht.

Wat de informatie-uitwisseling tussen lidstaten betreft, zou hij willen dat de betrokken overheidsdiensten van elke lidstaat hun kennis van de verschillende instrumenten voor informatie-uitwisseling die op Europees niveau bestaan, vergroten.

3. Coördinatie en ondersteuning van gecoördineerde en gemeenschappelijke inspecties (concerted and joint inspections – CJI's)

a. Bevindingen

De Raad wijst erop dat de ELA gecoördineerde en gemeenschappelijke inspecties inzake arbeidsmobiliteitsgerelateerde kwesties coördineert en ondersteunt.

De ELA ondersteunt ook de samenwerking tussen lidstaten op het gebied van zwartwerk door de integratie van het Platform tegen zwartwerk (UDW-platform).

De volgende vragen werden aan de Raad gesteld over de CJI's en het UDW-platform:

- CJI's
  - Wat zijn de belangrijkste hindernissen/beperkingen die weggewerkt moeten worden om tot efficiëntere gecoördineerde en gemeenschappelijke inspecties te komen?

- Hoe kan de rol van de sociale partners in de gecoördineerde en gemeenschappelijke inspecties verder versterkt worden?

- UDW-platform

- Hoe kunnen de synergieën tussen het platform en de overige activiteiten van ELA versterkt worden?
- Hoe kan de rol van de sociale partners in het platform versterkt worden?

b. Standpunt van de Raad

De Raad is de mening toegedaan dat de vaardigheden van de sociale inspectiediensten van de lidstaten moeten worden bijgeschaafd zodat zij makkelijker en beter kunnen samenwerken in het kader van gecoördineerde en gemeenschappelijke inspecties.

Hij is hierbij voorstander van de uitwisseling van personeel met expertise op het gebied van sociale inspecties, zodat lidstaten die weinig ervaring hebben met grensoverschrijdende controles hiermee vertrouwd kunnen raken. Hij moedigt ook de opleidingen aan die door de ELA worden verstrekt om de nationale inspectiediensten op hetzelfde niveau te brengen en zo hun samenwerking op de lange termijn te vergemakkelijken.

In dezelfde context pleit hij voor een grotere betrokkenheid van de sectorale sociale partners op Europees niveau, met name in het geval van nationale acties in specifieke activiteitensectoren.

De Raad is de mening toegedaan dat om de toepassing van de wetgeving te garanderen, de nodige middelen ter beschikking van de sociale inspectiediensten moeten worden gesteld. Het verstrekken van informatie aan werknemers en bedrijven is van belang om ervoor te zorgen dat actoren die te goeder trouw handelen, over de nodige middelen beschikken om de geldende regels correct toe te passen. De CJI's zijn ook van belang.

De Raad wil dat er een evenwicht wordt gevonden bij het opmaken van het budget voor de opdrachten van de ELA om de CJI's en de samenwerking tussen de inspectiediensten te versterken.

***

De Raad wenst dat bij de evaluatie van de ELA met het oog op de conferentie van 25 januari 2024 rekening wordt gehouden met de opmerkingen en aandachtspunten die hij in dit advies heeft geformuleerd.

***